

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) ศึกษาประเภทของข้อบกพร่องในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และ 2) อธิบายสาเหตุของข้อบกพร่องในการสื่อสารที่พบในงานวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูล 2 วิธีร่วมกันได้แก่ 1) จดบันทึกข้อบกพร่องในการสื่อสารจากสถานการณ์จริง และ 2) สัมภาษณ์ผู้บอกภาษาชาวอเมริกันและชาวจีนที่สามารถใช้ภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศได้อย่างคล่องแคล่ว ไม่ติดขัด จำนวน 18 คน

จากข้อมูลที่พบ ผู้วิจัยสามารถจำแนกข้อบกพร่องในการใช้ถ้อยคำภาษาไทยที่ปรากฏในการสื่อสารระหว่างชาวอเมริกันกับชาวไทย และระหว่างชาวจีนกับชาวไทย ออกเป็น 3 ประเภทหลักคือ 1) ข้อบกพร่องด้านกฎเกณฑ์การใช้ภาษา 2) ข้อบกพร่องด้านการสื่อเจตนา และ 3) ข้อบกพร่องด้านการตีความเจตนา เมื่อพิจารณาผลการวิจัยร่วมกับแนวคิดเรื่อง “จุดมุ่งหมายวัจนกรรม” ของเซิร์ล (Searle, 1975) พบว่า เราสามารถจำแนกข้อบกพร่องด้านการสื่อเจตนาออกเป็น 2 ประเภทย่อยคือการสื่อเจตนาผิดแบบข้ามกลุ่มวัจนกรรม และการสื่อเจตนาผิดแบบไม่ข้ามกลุ่มวัจนกรรม ในขณะเดียวกัน เราสามารถจำแนกข้อบกพร่องด้านการตีความเจตนาเป็น 2 ประเภทย่อยเช่นกันคือการตีความเจตนาผิดแบบข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรม และการตีความผิดแบบไม่ข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรม การจำแนกประเภทย่อยตามแนวคิดเรื่องจุดมุ่งหมายวัจนกรรมแสดงให้เห็นว่า ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากที่สุดคือ ข้อบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายวัจนกรรม “การกล่าวแสดงออก”

ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่า มีมโนทัศน์ด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคมทั้งหมด 4 มโนทัศน์ที่ส่งอิทธิพลให้เกิดข้อบกพร่องในการสื่อสารระหว่างชาวอเมริกันกับชาวไทย และระหว่างชาวจีนกับชาวไทย โดยข้อบกพร่องในการสื่อสารระหว่างชาวอเมริกันกับชาวไทยมีแนวโน้มว่ามักเกี่ยวข้องกับมโนทัศน์เรื่องระยะห่างทางอำนาจ และวัฒนธรรมบริบทสูง-ต่ำ ขณะที่ข้อบกพร่องในการสื่อสารระหว่างชาวจีนกับชาวไทยมักเกี่ยวข้องกับมโนทัศน์เรื่องความสุภาพกับอุปนิสัยเรื่อง “หน้า” ส่วนมโนทัศน์ที่ส่งผลให้เกิดข้อบกพร่องในการสื่อสารทั้งระหว่างชาวอเมริกันกับชาวไทย และระหว่างชาวจีนกับชาวไทยคือ มโนทัศน์เรื่องความเกรงใจ